

מסכת גיטין פרק א

(ב,א) משנה: המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר "בפני נכתב ובפני נחתם". **רבן גמליאל** אומר: אף המביא מן הרקס ומן החגר. **ר' אליעזר** אומר: אפילו מכפר לודים ללוד. **וחכמים** אומרים: אינו צריך שיאמר "בפני נכתב ובפני נחתם" אלא המביא ממדינת הים, והמוליד. והמביא ממדינה למדינה במדינת הים צריך שיאמר "בפני נכתב ובפני נחתם". **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: אפילו מהגמוניא להגמוניא

ר' יהודה אומר: מרקס למזרח, ורקס כמזרח; מאשקלון לדרום, ואשקלון כדרום; מעכו לצפון, ועכו כצפון. **ר' מאיר** אומר: עכו כארץ ישראל לגיטין. המביא גט בארץ ישראל, אינו צריך שיאמר "בפני נכתב ובפני נחתם", ואם יש עליו עוררים, יתקיים בחותמו

גמרא גמאי טעמא? **ארבה** אמר: **(ב,ב)** לפי שאין בקיאיין לשמה!
<<**ארבא** אמר: לפי שאין עדים מצויין לקיימו!

גמאי בינייהו? <איכא בינייהו דאתיהו בי תרי; אי נמי, ממדינה למדינה בארץ ישראל; אי נמי באותה מדינה במדינת הים

{ולרבה, דאמר לפי שאין בקיאיין לשמה, ליבעי תרי, מידי דהוה אכל עדיות שבתורה?! <עד אחד נאמן באיסורין! {אימור דאמרינן עד אחד נאמן באיסורין, כגון חתיכה, ספק של חלב ספק של שומן, דלא איתחזק איסורא - אבל הכא, דאיתחזק איסורא דאשת איש, הוי דבר שבערוה, ואין דבר שבערוה פחות משנים?! <רוב בקיאיין הן! ואפילו לר' מאיר, דחייש למיעוטא, סתם ספרי דדייני מיגמר גמירי, ורבנן הוא דאצרוך. והכא, **(ג,א)** משום עיגונא, אקילו בה רבנן

והאי קולא הוא?! חומרא הוא! דאי מצרכת ליה תרי, לא אתי בעל מערער ופסיל ליה - חד, אתי בעל ומערער ופסיל ליה?! <כיון דאמר מר: בפני כמה נותנו לה? **רבי יוחנן** ור' חנינא, חד אמר בפני שנים וחד אמר בפני שלשה - מעיקרא מידק דייק, ולא אתי לאורועי נפשיה!

{ולרבא, דאמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו, ליבעי תרי, מידי דהוה אקיום שטרות דעלמא?! <עד אחד נאמן באיסורין! {אימור דאמרינן עד אחד נאמן באיסורין, כגון חתיכה, ספק של חלב ספק של שומן, דלא איתחזק איסורא - אבל הכא, איתחזק איסורא דאשת איש! הוי דבר שבערוה, ואין דבר שבערוה פחות

מחברת גיטין - א

משמים?! <בדין הוא דבקים שטרות נמי לא ליבעי, כדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: עדים החתומים על השטר, נעשו כמי שנחקרה עדותן בבית דין, ורבנן הוא דאצרוך - והכא, משום עיגונא, אקילו בה רבנן!

והאי קולא הוא?! חומרא הוא! דאי מצרכת ליה תרי, לא אתי בעל מערער ופסיל ליה - חד, אתי בעל ומערער ופסיל ליה?! <כיון דאמר מר: בפני כמה נותנו לה? רבי יוחנן ורבי חנינא, חד אמר בפני שנים וחד אמר בפני שלשה - מעיקרא מידק דייק, ולא אתי לאורועי נפשיה!

{ורבא, מאי טעמא לא אמר כרבה? <אמר לך: מי קתני "בפני נכתב לשמה בפני נחתם לשמה"! <ורבה: בדין הוא דליתני הכי, אלא דאי מפשת ליה דיבורא, אתי למגזייה! <השתא נמי אתי למגזייה?! <חדא מתלת גאיז - חדא מתרתי לא גאיז!

{ורבה, מאי טעמא לא אמר כרבא?! <אמר לך: אם כן, ניתני "בפני נחתם", ותו לא! בפני נכתב למה ליה?! - שמע מינה: בעינן לשמה! <ורבא: בדין הוא דליתני הכי, אלא דאם כן, אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד! <ורבה: מי דמי?! <התם, "ידעינן" - הכא, "בפני"! <התם, אשה לא מהימנא - הכא, אשה מהימנא! <התם, בעל דבר לא מהימן - הכא, בעל דבר מהימן! <ורבא אמר לך: אטו הכא, כי אמרי "ידעינן", מי לא מהימני?! <כיון דכי אמרי "ידעינן" מהימני, אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד!

וְלרבה, דאמר לפי שאין בקיאיין לשמה, מאן האי תנא דבעי כתיבה לשמה ובעי (ג,ב) חתימה לשמה? ^ אי רבי מאיר, חתימה בעי, כתיבה לא בעי, דתנן: אין כותבין במחובר לקרקע. כתבו על המחובר לקרקע, תלשו חתמו ונתנו לה - כשר ^ אי רבי אלעזר, כתיבה בעי, חתימה לא בעי

~ וכי תימא: לעולם רבי אלעזר היא, וכי לא בעי רבי אלעזר חתימה לשמה, מדאורייתא - מדרבנן בעי - והא שלשה גיטין פסולין דרבנן, ולא בעי רבי אלעזר חתימה לשמה, דתנן: שלשה גיטין פסולין, ואם ניסת, הולד כשר: כתב בכתב ידו ואין עליו עדים; יש עליו עדים ואין בו זמן; יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד - הרי אלו שלשה גיטין פסולין, ואם ניסת, הולד כשר. רבי אלעזר

מחברת גיטין - א

אומר: אף על פי שאין עליו עדים, אלא שנתנו לה בפני עדים, כשר, וגובה מנכסים משועבדים. שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תיקון העולם!

ואלא רבי מאיר היא, וכי לא בעי רבי מאיר כתיבה לשמה, מדאורייתא - מדרבנן, בעי! {והא אמר **רב נחמן**: אומר היה רבי מאיר: אפילו מצאו באשפה (**ד,א**) וחתמו ונתנו לה, כשר ~ וכי תימא: אןן מדאורייתא קא מתנינן לה - אי הכי,¹ "אומר היה ר' מאיר דבר תורה" מיבעי ליה!

|אאלא לעולם רבי אלעזר היא, וכי לא בעי רבי אלעזר חתימה, היכא דליכא עדים כלל - היכא דאיכא עדים, בעי. דאמר **רבי אבא**: מודה רבי אלעזר במזוייף מתוכו, שהוא פסול!

<<**רב אשי** אמר: הא מני? ר' יהודה היא, דתנן: ר' יהודה פוסל עד שתהא כתיבתו וחתימתו בתלוש! ומעיקרא, מאי טעמא לא מוקמינן לה כר' יהודה? כמהדרין אר' מאיר, דסתם מתניתין ר' מאיר; מהדרין אר' אלעזר, דקימא לן: הילכתא כוותיה בגיטין!

תנן: **רבן גמליאל** אומר: אף המביא מן הרקס ומן החגר. **רבי אליעזר** אומר: אפילו מכפר לודים ללוד -- ואמר **אביי**: בעירות הסמוכות לארץ ישראל, ומובלעות בתחום ארץ ישראל עסקינן. ואמר **רבה בר בר חנה**: לדידי חזי לי ההוא אתרא, והוי כמבי כובי לפומבדיתא - מכלל דתנא קמא סבר הני לא צריך!

{מאי? לאו בהא קמיפלגי, דמר סבר לפי שאין בקיאתן לשמה, והני גמירי, ומר סבר לפי שאין עדים מצויין לקיימו, והני נמי לא שכיחי!?

לא! רבה מתרץ לטעמיה, ורבא מתרץ לטעמיה! - רבה מתרץ לטעמיה: דכולי עלמא לפי שאין בקיאתן לשמה, והכא בהא קמיפלגי: תנא קמא סבר: הני, כיון דסמוכות, מיגמר גמירי; ואתא רבן גמליאל למימר: מובלעות גמירי - סמוכות לא גמירי; ואתא רבי אליעזר למימר: מובלעות נמי לא, שלא תחלוק במדינת הים! רבא מתרץ לטעמיה: דכולי עלמא לפי שאין עדים מצויין לקיימו, ותנא קמא סבר: הני, כיון דסמוכות, מישכח שכיחי; ואתא רבן גמליאל למימר: מובלעות שכיחי - סמוכות לא שכיחי; ואתא רבי אליעזר למימר: מובלעות נמי לא, שלא תחלוק במדינת הים!

1 כך לפננו, אבל בכ"י גריס: "וכי תימא מדאורייתא, אי הכי"

מחברת גיטין - א

תנן: **וחכמים** אומרים: אינו צריך שיאמר "בפני נכתב ובפני נחתם" אלא המביא ממדינת הים והמוליך -- מכלל דתנא קמא סבר מוליך לא צריך!

מאי? לאו בהא קמיפלגי, דמר סבר לפי שאין בקי אין לשמה, **(ד,ב)** והני גמירי, ומר סבר לפי שאין עדים מצויין לקיימו, והני נמי לא שכיחי!

ארבה מתרץ לטעמיה ורבא מתרץ לטעמיה - רבה מתרץ לטעמיה: דכולי עלמא לפי שאין בקי אין לשמה, והכא בגזירת מוליך אטו מביא קמיפלגי! דתנא קמא סבר לא גזרינן מוליך אטו מביא, ורבנן בתראי סברי גזרינן מוליך אטו מביא

<<ארבא מתרץ לטעמיה: דכולי עלמא, לפי שאין עדים מצויין לקיימו, ורבנן בתראי לפרושי טעמיה דתנא קמא הוא דאתו

תנן: המביא גט ממדינה למדינה במדינת הים, צריך לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" - הא באותה מדינה במדינת הים, לא צריך! {לרבא ניחא - לרבה קשיא!} לא תימא הא באותה מדינה במדינת הים לא צריך, אלא אימא: ממדינה למדינה בארץ ישראל לא צריך! {הא בהדיא קתני לה: המביא גט בארץ ישראל, אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם?!} אי מההיא, הוה אמינא: הני מילי דיעבד, אבל לכתחילה, לא - קא משמע לן!

ואיכא דמותיב לה הכי: הא ממדינה למדינה בארץ ישראל, לא צריך! {לרבה ניחא - לרבא קשיא!} לא תימא ממדינה למדינה בארץ ישראל לא צריך, אלא אימא: הא באותה מדינה במדינת הים לא צריך, אבל ממדינה למדינה בארץ ישראל, מאי? צריך! {ליתני: המביא ממדינה למדינה סתם?!} |לעולם ממדינה למדינה בארץ ישראל נמי לא צריך, דכיון דאיכא עולי רגלים, מישכח שכיחי! {תנינח בזמן שבית המקדש קיים - בזמן שאין בית המקדש קיים, מאי איכא למימר?!} כיון דאיכא בתי דינין דקביעי, מישכח שכיחי!

תנן: **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: אפילו מהגמוניא להגמוניא. ואמר **רבי יצחק**: עיר אחת היתה בארץ ישראל, ועססיות שמה, והיו בה שתי הגמוניות שהיו מקפידין זה על זה, לפיכך הוצרכו

מחברת גיטין - א

לומר מהגמוניא להגמוניא - {לרבא ניחא - לרבה קשיא! ארבה אית ליה דרבא! גאלא מאי בנייהו? אאיכא בנייהו דאתיהו בי תרי! <<אי נמי, באותה מדינה במדינת היס!

תנן: המביא גט ממדינת היס, ואינו יכול לומר "בפני נכתב ובפני נחתם", אם יש עליו עדים, יתקיים בחותמיו והוינן בה: גמאי "ואינו יכול לומר" (ה,א) ^ אילימא חרש - חרש בר איתויי גיטא הוא?! והתנן: הכל כשרים להביא את הגט, חוץ מחרש שוטה וקטן! אומר **רב יוסף**: הכא במאי עסקינן? כגון שנתנו לה כשהוא פקח, ולא הספיק לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" עד שנתחרש!

{לרבא ניחא - לרבה קשיא! אהכא במאי עסקינן? לאחר שלמדו! {אי הכי, יכול נמי?! אגזירה שמא יחזור דבר לקלוקלו! {אי הכי, אינו יכול נמי! אפקח ונתחרש, מילתא דלא שכיחא, ומילתא דלא שכיחא לא גזור בה רבנן! {והא אשה, דלא שכיחא, ותנן: האשה עצמה מביאה גיטה, ובלבד שצריכה לומר "בפני נכתב ובפני נחתם"! אשלא תחלוק בשליחות! {אי הכי, בעל נמי?! - אלמה תניא: הוא עצמו שהביא גיטו, אין צריך לומר "בפני נכתב ובפני נחתם"! אטעמא מאי אמור רבנן צריך לומר "בפני נכתב ובפני נחתם"? דילמא אתי בעל מערער ופסיל ליה - השתא, מינקט נקיט ליה בידיה - וערעורי קא מערער עליה?!

{תא שמע: דבעא מיניה **שמואל מרב הונא**: גשנים שהביאו גט ממדינת היס, צריכין שיאמרו "בפנינו נכתב ובפנינו נחתם" או אין צריכין? אמר ליה: אין צריכין! - ומה אילו יאמרו "בפנינו גרשה", מי לא מהימני! - לרבא ניחא - לרבה קשיא! אהכא במאי עסקינן? לאחר שלמדו! {אי הכי, חד נמי?! אגזרה שמא יחזור דבר לקלוקלו! {אי הכי, בי תרי נמי?! אבי תרי דמייתו גיטא, מילתא דלא שכיחא, ומילתא דלא שכיחא לא גזור בה רבנן! {והא אשה, דלא שכיחא, ותנן: האשה עצמה מביאה גיטה, ובלבד שהיא עצמה צריכה לומר "בפני נכתב ובפני נחתם"! אשלא תחלוק בשליחות! {אי הכי, בעל נמי?! - אלמה תניא: הוא עצמו שהביא גיטו, אינו צריך לומר "בפני נכתב ובפני נחתם"! אטעמא מאי אמור רבנן צריך לומר "בפני נכתב ובפני נחתם"? דילמא אתי בעל מערער ופסיל ליה - השתא מינקט נקיט ליה בידיה - וערעורי קא מערער עליה?!

{תא שמע: המביא גט ממדינת היס, ונתנו לה, ולא אמר לה "בפני

מחברת גיטין - א

נכתב ובפני נחתם" - אם נתקיים בחותמיו, כשר, ואם לאו, פסול
~הוי: לא הוצרכו לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" להחמיר עליה
אלא להקל עליה - לרבא ניחא - לרבה קשיא! אהכא במאי
עסקינן? לאחר שלמדו! {והאמרת: גזירה שמא יחזור הדבר
לקלוקולו! ככשניסת!

{אי הכי, הוי "לא הוצרכו לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" להחמיר
עליה אלא להקל עליה" - משום דניסת הוא!?! אהכי קאמר: וכי
תימא להחמיר עלה, ולפקה - הוי "לא הוצרכו לומר "בפני נכתב
ובפני נחתם" להחמיר עליה אלא להקל עליה" - (ה,ב) טעמא
מאי? דילמא אתי בעל מערער ופסיל ליה! - השתא, בעל לא קא
מערער - אנן ניקום ונערער עליה!?

בפלוגתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי - חד אמר לפי שאין בקיאים
לשמה, וחד אמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו - ^תסתיים דר'
יהושע בן לוי הוא דאמר לפי שאין בקיאים לשמה, דר' שמעון בר
אבא אייתי גיטא לקמיה דר' יהושע בן לוי, ואמר ליה: גצריכנא
למימר "בפני נכתב ובפני נחתם" או לא? אמר ליה: לא צריכת -
לא אמרו אלא בדורות הראשונים, שאין בקיאים לשמה, אבל
בדורות האחרונים, דבקיאים לשמה, לא! ^תסתיים?! - ותסברא:
והא רבה אית ליה דרבא! ועוד, הא אמרינן: שמא יחזור דבר
לקלוקולו! ~אלא ר' שמעון בר אבא, איניש אחרינא הוה בהדיה,
והא דלא חשיב ליה, משום כבודו דר' שמעון!

איתמר: גבפני כמה נותנו לה? ארבי יוחנן ור' חנינא - חד אמר:
בפני שנים, וחד אמר: בפני שלשה - ^תסתיים דר' יוחנן הוא
דאמר בפני שנים, דרבין בר רב חסדא אייתי גיטא לקמיה דר'
יוחנן, ואמר ליה: זיל, הב לה באפי תרי, ואימא להו: "בפני נכתב
ובפני נחתם"! - תסתיים!

^ לימא בהא קמיפלגי: דמאן דאמר בפני שנים קסבר לפי שאין
בקיאים לשמה, ומאן דאמר בפני שלשה, קסבר לפי שאין עדים
מצויין לקיימו {ותסברא - הא, מדר' יהושע בן לוי אמר לפי שאין
בקיאים לשמה, רבי יוחנן אמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו -
והכא, היכי קאמר ר' יוחנן בפני שנים?! - ועוד: הא רבה אית ליה
דרבא!

~אלא דכולי עלמא בעינן עדים מצויין לקיימו, והכא בשליח נעשה

מחברת גיטין - א

עד ועד נעשה דיין קמיפלגי - מאן דאמר בפני שנים, קסבר שליח נעשה עד ועד נעשה דיין, ומאן דאמר בפני שלשה קסבר שליח נעשה עד, ואין עד נעשה דיין! {והא קיימא לן בדרבנן דעד נעשה דיין!

~אלא הכא בהא קמיפלגי: דמר סבר: כיון דאשה כשירה להביא את הגט, זמנין דמייתא ליה איתתא, וסמכי עלה %ואידך: אשה מידע ידעי, ולא סמכי עלה!

תניא כוותיה דרבי יוחנן: המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמר לה "בפני נכתב ובפני נחתם", יוציא, והולד ממזר, דברי רבי מאיר. **וחכמים** אומרים: אין הולד ממזר - כיצד יעשה? יטלנו הימנה, ויחזור ויתננו לה בפני שנים, ויאמר: "בפני נכתב ובפני נחתם"

{ור' מאיר, משום דלא אמר "בפני נכתב ובפני נחתם" יוציא והולד ממזר?! אין! - ר' מאיר לטעמיה, דאמר **רב המנונא** משמיה **דעולא**: אומר היה ר' מאיר: כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין, יוציא והולד ממזר!

בר הדיא בעי לאתויי גיטא. אתא לקמיה **דרבי אחי**, דהוה ממונה אגיטי. אמר ליה: צריך אתה לעמוד על כל אות ואות! אתא לקמיה **דרבי אמי ור' אסי**. אמרי ליה: לא צריכת. וכי תימא: אעביד לחומרא - נמצא אתה מוציא לעז על גיטין הראשונים!

רבה בר בר חנה אייתי גיטא, פלגא איכתב קמיה ופלגא לא איכתב קמיה. אתא לקמיה **דרבי אלעזר**. אמר ליה: אפילו לא כתב בו אלא שיטה אחת לשמה, שוב אינו צריך! **רב אשי** אמר: (ו, א) אפילו קן קולמוסא וקן מגילתא!

תניא כוותיה דרב אשי: המביא גט ממדינת הים, אפילו הוא בבית וסופר בעלייה, הוא בעלייה וסופר בבית, אפילו נכנס ויוצא כל היום כולו, כשר ~ הוא בבית וסופר בעלייה, הא לא קא חזי ליה! אלא לאו כגון דשמע קן קולמוסא וקן מגילתא!

אמר מר: אפילו נכנס ויוצא כל היום כולו, כשר - מאן? ^ אילימא שליח - השתא, הוא בבית וסופר בעלייה, דלא חזי ליה, אמרת כשר - נכנס ויוצא מיבעיא! - אלא סופר! {פשיטא! משום דנכנס ויוצא נפסליניה?! כלא! צריכא דנפק לשוקא ואתא - מהו

מחברת גיטין - א

דתימא? איניש אחרינא אשכחיה ואמר ליה - קמשמע לן!

איתמר: בבל - **רב** אמר: כארץ ישראל לגיטין, ו**שמואל** אמר:
כחוצה לארץ

^ לימא בהא קא מיפלגי: דמר סבר: לפי שאין בקיאים לשמה, והני
גמירי, ומר סבר: לפי שאין עדים מצויין לקיימו, והני נמי לא
שכיחי אותסברא: הא רבה אית ליה דרבא! - אלא דכולי עלמא
בעינן לקיימו - רב סבר: כיון דאיכא מתיבתא, מישכח שכיחי,
ושמואל סבר: מתיבתא בגירסייהו טרידי!

איתמר נמי: אמר **ר' אבא** אמר **רב הונא**: עשינו עצמינו בבבל
כארץ ישראל לגיטין, מכי אתא רב לבבל {מתיב **ר' ירמיה**: **ר'**
יהודה אומר: מרקס למזרח, ורקס כמזרח; מאשקלון לדרום,
ואשקלון כדרום; מעכו לצפון, ועכו כצפון ~ והא בבל, לצפונה
דארץ ישראל קיימא, דכתיב: (ירמיהו א) "ויאמר ה' אלי מצפון
תפתח הרעה" ~ ותנן: **ר' מאיר** אומר: עכו כארץ ישראל לגיטין -
ואפילו **ר' מאיר** לא קאמר אלא בעכו, דמקרבא, אבל בבל,
דמרחקא, לא!?! >הוא מותיב לה והוא מפרק לה: לבר מבבל!

געד היכן היא בבל? >אמר **רב פפא**: כמחלוקת ליוחסין, כך
מחלוקת לגיטין. ו**רב יוסף** אמר: מחלוקת ליוחסין, אבל לגיטין,
דברי הכל: עד ארבא תניינא דגישרא

רב חסדא מצריך מאקטיספון לבי ארדשיר, ומבי ארדשיר
לאקטיספון לא מצריך ^ לימא קסבר: לפי שאין בקיאים לשמה,
והני גמירי! - ותסברא: והא רבה אית ליה דרבא! >אלא דכולי
עלמא בעינן לקיימו, והני, כיון דאזלי לשוקא להתם, הנך ידעי
בחתימות ידא דהני, והני בדהנך לא ידעי - גמאי טעמא? -
בשוקייהו טרידי!

רבה בר אבנה מצריך מערסא לערסא. **רב ששת** מצריך משכונה
לשכונה. ו**רבא** מצריך באותה שכונה {והא רבא הוא דאמר לפי
שאינן עדים מצויין לקיימו!?! >אשאני בני מחוזא, דניידי!

רב חנין מישתעי: רב כהנא אייתי גיטא - ולא ידענא אי מסורא
לנהרדעא, אי מנהרדעא לסורא. אתא לקמיה דרב. אמר ליה:
גצריכנא למימר "בפני נכתב ובפני נחתם" או לא צריכנא? אמר
ליה: לא צריכת, (ו**ב**) ואי עבדת אהנית!

מחברת גיטין - א

גמאי "אי עבדת אהנית"? כדאי אתי בעל מערער, לא משגחנין ביה! כדתניא: מעשה באדם אחד, שהביא גט לפני **רבי ישמעאל**. אמר לו: ג' צריך אני לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" או איני צריך? אמר לו: ג' בני! מהיכן אתה? אמר לו: רבי! מכפר סיסאי אני! אמר לו: צריך אתה לומר "בפני נכתב ובפני נחתם", שלא תיזקק לעדים! לאחר שיצא, נכנס לפניו **רבי אלעאי**. אמר לו: ג' רבי! והלא כפר סיסאי מובלעת בתחום ארץ ישראל, וקרובה לציפורי יותר מעכו ~ ותנן: **רבי מאיר** אומר: עכו כארץ ישראל לגיטין?! ואפילו רבנן לא פליגי עליה דר' מאיר אלא בעכו, דמרחקא, אבל כפר סיסאי, דמקרבא, לא?! אמר לו: שתוק, בני! שתוק! הואיל ויצא הדבר בהיתר, יצא! #הא איהו נמי, "שלא תיזקק לעדים" קאמר ליה?! כלא סיימוה קמיה! #

שלח ליה ר' **אביתר** ל**רב חסדא**: גיטין הבאים משם לכאן, אין צריך לומר "בפני נכתב ובפני נחתם"

^ לימא: קסבר: לפי שאין בקיאיין לשמה, והני גמירי אתסברא: והא רבה אית ליה דרבא! - אלא דכולי עלמא בעינן לקיימו, וכיון דאיכא רביס דסלקי ונחת, מישכח שכיחי

{אמר **רב יוסף**: מאן לימא לן דר' אביתר בר סמכא הוא?!
{ויעוד: הא איהו דשלח ליה ל**רב יהודה**: בני אדם העולין משם לכאן, הן קיימו בעצמן (יואל ד) "ויתנו הילד בזונה והילדה מכרו ביין וישתו", וכתב ליה בלא שירטוט! ~ ואמר ר' **יצחק**: שתיס כותבין - שלש אין כותבין. במתניתא תנא: שלש כותבין - ארבע אין כותבין! אמר ליה **אביי**: אטו כל דלא ידע הא דר' יצחק, לאו גברא רבה הוא?! - בשלמא מילתא דתליא בסברא, לחיי! - הא גמרא היא, וגמרא לא שמיע ליה! ~ ועוד: הא ר' אביתר הוא, דאסכים מריה על ידיה, דכתיב: (שופטים יט) "ותזנה עליו פילגשו" - **רבי אביתר** אמר: זבוב מצא לה. ר' **יונתן** אמר: נימא מצא לה. ואשכחיה ר' **אביתר** לאליהו. אמר ליה: גמאי קא עביד הקב"ה? אמר ליה: עסיק בפילגש בגבעה גמאי קאמר? אמר ליה: "אביתר בני, כך הוא אומר; יונתן בני, כך הוא אומר" אמר ליה: חס ושלום! ומי איכא ספיקא קמי שמיא?! אמר ליה: אלו ואלו דברי אלהים חיים הן! - זבוב מצא, ולא הקפיד; נימא מצא, והקפיד! #אמר **רב יהודה**: זבוב בקערה, ונימא באותו מקום - זבוב מאיסותא, ונימא סכנתא. איכא דאמרי: אידי ואידי בקערה - זבוב אונסא, ונימא פשיעותא! #

מחברת גיטין - א

אמר **רב חסדא**: לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו. שהרי פילגש בגבעה, הטיל עליה בעלה אימה יתירה, והפילה כמה רבבות מישראל! אמר **רב יהודה** אמר **רב**: כל המטיל אימה יתירה בתוך ביתו, סוף הוא בא לידי שלש עבירות: גילוי עריות, ושפיכות דמים, וחילול שבת. אמר **רבה בר בר חנה**: הא דאמרי רבנן: שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה: "עשרתם? ערבתם? הדליקו את הנר!", צריך (**ז,א**) למימרנה בניחותא, כי היכי דליקבלו מיניה

אמר **ר' אשי**: אנא לא שמיעא לי הא דרבה בר בר חנה, וקיימתיה מסברא!

אמר **ר' אבהו**: לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו. שהרי אדם גדול הטיל אימה יתירה בתוך ביתו, והאכילוהו דבר גדול. ומנו? **ר' חנינא בן גמליאל**! והאכילוהו סלקא דעתך?! - השתא בהמתן של צדיקים, אין הקב"ה מביא תקלה על ידם - צדיקים עצמן, לא כל שכן! אלא בקשו להאכילו דבר גדול! ומאי ניהו? אבר מן החי!

שלח ליה **מר עוקבא לר' אלעזר**: בני אדם העומדים עלי, ובידי למסרם למלכות, מהו? שרטט וכתב ליה: (תהלים לט) <"אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי" - אף על פי שרשע לנגדי, אשמרה לפי מחסום! שלח ליה: קא מצערי לי טובא, ולא מצינא דאיקום בהו! שלח ליה: (תהלים לז) <"דום לה' והתחולל לו" - דום לה', והוא יפילם לך חללים חללים! השכם והערב עליהן לבית המדרש, והן כלין מאיליהן! - הדבר יצא מפי ר' אלעזר, ונתנוהו לגניבא בקולר!

שלחו ליה **למר עוקבא**: זמרא, מנא לן דאסיר? שרטט וכתב להו: (הושע ט) <"אל תשמח ישראל אל גיל כעמים" ולישלח להו מהכא: (ישעיהו כד) "בשיר לא ישתו יין ימר שכר לשותיו!"? אאי מההוא, הוה אמינא: הני מילי זמרא דמנא, אבל דפומא, שרי - קמשמע לן!

אמר ליה **רב הונא בר נתן לרב אשי**: מאי דכתיב: (יהושע טו) "קינה ודימונה ועדעדה"? אמר ליה: <מתוותא דארץ ישראל קחשיב! אמר ליה: ואתו אנא לא ידענא דמתוותא דארץ ישראל קא חשיב?! אלא **רב גביהא מארגיזא** אמר בה טעמא: כל שיש לו קנאה על חבירו ודומם, שוכן עדי עד עושה לו דין! אמר ליה: {אלא מעתה, "צקלג ומדמנה וסנסנה", הכי נמי! אמר ליה:

מחברת גיטין - א

אאי הוה רב גביהא מבי ארגיזא הכא, הוה אמר בה טעמא! **רב אחא מבי חוזאה** אמר בה הכי: כל מי שיש לו צעקת לגימא על חבירו ודומם, שוכן בסנה עושה לו דין!

אמר ליה ריש גלותא **לרב הונא**: כלילא, מנא לן דאסור? אמר ליה: מדרבנן, דתנן: בפולמוס של אספסינוס, גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס. אדהכי, קם רב הונא לאפנויי. אמר ליה **רב חסדא**: קרא כתיב: (יחזקאל כא) "כה אמר ה' אלהים הסר המצנפת והרם העטרה זאת לא זאת השפלה הגבה והגבוה השפיל" - וכי מה ענין מצנפת אצל עטרה?! אלא לומר לך: בזמן שמצנפת בראש כהן גדול, עטרה בראש כל אדם - נסתלקה מצנפת מראש כהן גדול, נסתלקה עטרה מראש כל אדם. אדהכי, אתא **רב הונא**. אשכחינהו דהוי יתבי. אמר ליה: האלהים! מדרבנן! אלא "חסדא" שמך, וחסדאין מילך!

רבינא אשכחיה **למר בר רב אשי**, דהוה גדיל כלילא לברתיה. אמר ליה: לא סבר לה מר "הסר המצנפת והרם העטרה"?! אמר ליה: <דומיא דכהן גדול! - בגברי, אבל בנשי, לא!

מאי "זאת לא זאת"? <דרש ר' **עורא** - זימנין אמר ליה משמיה **דרבי אמי**, וזימנין אמר ליה משמיה **דרבי אסי**: בשעה שאמר הקב"ה לישראל "הסר המצנפת והרם העטרה", אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: "רבש"ע! זאת להן לישראל, שהקדימו לפניך בסיני "נעשה לנשמע"?! אמר להן: <לא! זאת להן לישראל, שהשפילו את הגבוה והגביהו את השפל, והעמידו צלם בהיכל!

דרש **רב עורא** - זימנין אמר ליה משמיה **דרבי אמי**, וזימנין אמר ליה משמיה **דרבי אסי**: מאי דכתיב: (נחום א:יב) "כה אמר ה' אם שלמים וכן רבים וכן נגוזו ועבר וענתך לא אענך עוד"? - אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמין, יעשה מהן צדקה! וכל שכן כשהן מרובין! מאי "וכן נגוזו ועבר"? <תנא דבי ר' **ישמעאל**: כל הגוזז מנכסיו ועושה מהן צדקה, ניצל מדינה של גיהנם! - משל לשתי רחילות שהיו עוברות במים, אחת גזוזה ואחת אינה גזוזה - גזוזה עברה, ושאינה גזוזה לא עברה; (**זב**) "ועניתך" - אמר **מר זוטרא**: אפילו עני המתפרנס מן הצדקה, יעשה צדקה; "לא אענך עוד" - תני **רב יוסף**: שוב, אין מראין לו סימני עניות

ר' יהודה אומר: מרקם למזרח, ורקם כמזרח; מאשקלון לדרום,

מחברת גיטין - א

ואשקלון כדרום; מעכו לצפון, ועכו כצפון -- {למימרא דעכו לצפונה דארץ ישראל קיימא?! ורמינהו: היה מהלך מעכו לכזיב - מימינו למזרח הדרך טמאה משום ארץ העמים, ופטורה מן המעשר ומן השביעית, עד שיודע לך שהיא חייבת; משמאלו למערב, הדרך טהורה משום ארץ העמים, וחייבת במעשר ובשביעית, עד שיודע לך שהיא פטורה. עד היכן? עד כזיב! **רבי ישמעאל ברבי יוסי** אומר משום אביו: עד לבלבו?! אמר **אביי**: רצועה נפקא! {ויהיב תנא סימנא הכי?! אין! קרא נמי יהיב סימנא! דכתיב: (שופטים כא:ט) "ויאמרו הנה חג ה' בשילו מימים ימימה אשר מצפונה לבית אל מזרחה השמש למסלה העולה מבית אל שכמה ומנגב ללבונה", ואמר **רב פפא**: למזרחה של מסלה

{תנא חדא: המביא גט בספינה, כמביא בארץ ישראל. ותניא אידך: כמביא בחוצה לארץ?! אמר **ר' ירמיה**: לא קשיא! הא ר' יהודה, הא רבנן! דתנן: עפר חוצה לארץ הבא בספינה לארץ, חייב במעשר ובשביעית. אמר **ר' יהודה**: אימתי? בזמן שהספינה גוששת - אבל אין הספינה גוששת, פטור! **אביי** אמר: הא והא ר' יהודה היא, ולא קשיא! כאן בזמן שאין הספינה גוששת, כאן בזמן שהספינה גוששת!

אמר **ר' זירא**: עציץ נקוב המונח על גבי יתדות, באנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן {אמר **רבא**: דילמא לא היא! עד כאן לא קאמר ר' יהודה התם אלא בספינה, (חא) העשויה לברוח - אבל עציץ, שאינו עשוי לברוח, לא! {{אי נמי, עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא בספינה, דלא מפסיק אוירא, דמיא כי ארעא סמיכתא דמיא - אבל עציץ, דמפסיק אוירא, לא!

רב נחמן בר יצחק אמר: בנהרות דארץ ישראל, דכולי עלמא לא פליגי - אלא כי פליגי, בים הגדול. דתניא: איזהו ארץ ואיזהו חוצה לארץ? כל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים, ארץ ישראל; מטורי אמנון ולחוץ, חוצה לארץ. הנסין שבים, רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהם מטורי אמנון עד נחל מצרים - מן החוט ולפנים, ארץ ישראל; מן החוט ולחוץ, חוצה לארץ. **רבי יהודה** אומר כל שכנגד ארץ ישראל, הרי הוא כארץ ישראל, שנאמר: (במדבר לד) "וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים". והנסין שבצדדין, רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהן מקפלוריא ועד ים אוקיינוס, ומנחל מצרים ועד ים אוקיינוס - מן החוט ולפנים, ארץ ישראל; מן החוט ולחוץ, חוצה לארץ {ורבנן, האי "וגבול" מאי עבדי ליה? אמיבעי ליה לנסין! %ורבי יהודה:

נסין לא צריכי קרא!

ר' מאיר אומר: עכו כארץ ישראל לגיטין. המביא גט בארץ ישראל, אינו צריך שיאמר "בפני נכתב ובפני נחתם" -- בעו מיניה **מרבי חייא בר אבא**: המוכר עבדו לסוריא, כמוכר בחוצה לארץ דמי או לא? אמר להו: תניתוה: **ר' מאיר** אומר: עכו כארץ ישראל לגיטין - לגיטין, אין - לעבדים, לא! וכל שכן סוריא, דמרחקא טובא!

סימן: ע"ב ב"ר ר"ק

תנו רבנן: בשלשה דרכים שוותה סוריא לארץ ישראל, ובשלשה לחוצה לארץ: עפרה טמא כחוצה לארץ, והמוכר עבדו לסוריא כמוכר בחוצה לארץ, והמביא גט מסוריא כמביא מחוצה לארץ. ובשלשה לארץ ישראל: חייבת במעשר ובשביעית כארץ ישראל, והרוצה ליכנס לה בטהרה, נכנס, והקונה שדה בסוריא (**ח,ב**) כקונה בפרוארי ירושלים -- חייבת במעשר ובשביעית כארץ ישראל - קסבר: כיבוש יחיד שמיה כיבוש; והרוצה ליכנס לה בטהרה נכנס - {והאמרת: עפרה טמא! אבשידה תיבה ומגדל, דתניא: הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל, **רבי מטמא. רבי יוסי ברבי יהודה** מטהר - ואפילו רבי לא קא מטמא אלא בארץ העמים, דגזרו על גושה ועל אוירה - אבל סוריא, על גושה גזרו, על אוירה לא גזרו; והקונה שדה בסוריא, כקונה בפרוארי ירושלים - ;למאי הילכתא? אמר **רב ששת**: לומר שכותבין עליו אונו, ואפילו בשבת #;בשבת סלקא דעתך?!> כדאמר **רבא**: אומר לגוי ועושה - הכי נמי, אומר לגוי ועושה - ואף על גב דאמירה לגוי שבות, משום ישוב ארץ ישראל לא גזור רבנן! #

תנו רבנן: עבד שהביא גיטו, וכתוב בו: "עצמך ונכסיי קנויין לך", עצמו קנה - נכסים לא קנה

;איבעיא להו: "כל נכסיי קנויין לך", מהו? אמר **אביי**: מתוך שקנה עצמו, קנה נכסים! {אמר ליה **רבא**: בשלמא עצמו, ליקני, מידי דהוה אגט אשה - אלא נכסים, לא ליקני, מידי דהוה אקיום שטרות דעלמא! הדר אמר **אביי**: מתוך שלא קנה נכסים, לא קנה עצמו! {אמר ליה **רבא**: בשלמא נכסים, לא ליקני, מידי דהוה אקיום שטרות דעלמא - אלא עצמו, ליקני, מידי דהוה אגט אשה! |אלא אמר **רבא**: אחד זה ואחד זה, עצמו קנה, נכסים לא קנה!

מחברת גיטין - א

אמר ליה **רב אדא בר מתנה לרבא**: כמאן? כר' שמעון, דאמר פלגינן דיבורא! דתנן: הכותב כל נכסיו לעבדו, יצא בן חורין; שייר קרקע כל שהוא, לא יצא בן חורין. ר' שמעון אומר: (ט, א) לעולם הוא בן חורין עד שיאמר: "כל נכסיי נתונין לפלוני עבדי חוץ מאחד מריבוא שבהן"

{והאמר **רב יוסף בר מניומי** אמר **רב נחמן**: אף על פי שקילס רבי יוסי את רבי שמעון, הלכה כר' מאיר! דתניא: כשנאמרו דברים לפני ר' יוסי, קרא עליו המקרא הזה: (משלי כד) "שפתים ישק משיב דברים נכוחים" אומי אמר רב נחמן הכי?! והאמר **רב יוסף בר מניומי** אמר **רב נחמן**: שכיב מרע שכתב כל נכסיו לעבדו, ועמד, חוזר בנכסים, ואינו חוזר בעבד - חוזר בנכסים - מתנת שכיב מרע הוא; ואינו חוזר בעבד - שהרי יצא עליו שם בן חורין ~אלא אמר **רב אשי**: התם, היינו טעמא משום דלאו כרות גיטא הוא!

אם יש עליו עוררין, יתקיים בחותמיו -- ערער כמה? ^ אילימא ערער חד - והאמר ר' יוחנן: דברי הכל, אין ערער פחות משנים! ^ ואלא ערער תרי?! - תרי ותרי נינהו! מאי חזית דסמכת אהני?! סמוך אהני?! <אלא ערער דבעל!

משנה: המביא גט ממדינת הים, ואינו יכול לומר "בפני נכתב ובפני נחתם", אם יש עליו עדים, יתקיים בחותמיו

אחד גיטי נשים ואחד שחרורי עבדים, שוו למוליך ולמביא. וזו אחת מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים

גמרא: מאי "אינו יכול לומר"? ^ אילימא חרש - חרש בר אתווי גיטא הוא?! והתנן: הכל כשרין להביא את הגט, חוץ מחרש שוטה וקטן <אמר **רב יוסף**: הכא במאי עסקינן? כגון שנתנו לה כשהוא פיקח, ולא הספיק לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" עד שנתחרש

אחד גיטי נשים ואחד שיחרורי עבדים -- תנו רבנן: בשלשה דרכים שוו גיטי נשים לשיחרורי עבדים: שוו למוליך ולמביא; וכל גט שיש עליו עד כותי פסול, חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים; וכל השטרות (ט, ב) העולים בערכאות של גוים, אף על פי שחותמיהן גוים, כשירין, חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים. וכדברי ר' מאיר

מחברת גיטין - א

בארבעה: האומר "תן גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי",
רצה לחזור בשניהם, יחזור, דברי ר' מאיר

{בשלמא לרבנן, מנינא למעוטי הא דרבי מאיר - אלא לר' מאיר,
מנינא למעוטי מאי?! <למעוטי הא דתניא: עדים שאין יודעים
לחתום, מקרעין להם נייר חלק, וממלאים את הקרעים דיו. אמר
רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? בגיטי נשים, אבל
שחרורי עבדים ושאר כל השטרות, אם יודעין לקרות ולחתום,
חותמין, ואם לאו, אין חותמין #; קרייה, מאן דכר שמיה?! <חסורי
מחסרא, והכי קתני: עדים שאין יודעין לקרות, קורין לפניהם
וחותמין; ושאין יודעין לחתום, מקרעין להם #

{ותו ליכא?! והאיכא: האומר: "תנו גט זה לאשתי, ושטר שחרור
זה לעבדי", ומת, לא יתנו לאחר מיתה; "תנו מנה לפלוני" ומת,
יתנו לאחר מיתה?! <כי קתני, מילתא דליתיה בשטרות - מילתא
דאיתיה בשטרות, לא קתני! דשלח **רבין** משמיה דר' **אבהו**: הו
יודעין ששלח ר' **אלעזר** לגולה משום **רבינו**: שכיב מרע שאמר:
"כתבו ותנו מנה לפלוני" ומת, אין כותבין ונותנין, שמא לא גמר
להקנותו אלא בשטר, ואין שטר לאחר מיתה!

{והאיכא לשמה?! ~ בשלמא לרבה, היינו מוליך ומביא, אלא לרבא
קשיא! {ותו: בין לרבה בין לרבא, האיכא מחובר?! <כי קתני,
פסולא דרבנן - דאורייתא לא קתני! {והא ערכאות של גוים,
דפסולא דאורייתא הוא, וקתני?! <בעדי מסירה, וכרבי אלעזר,
דאמר עדי מסירה כרתי! {והא מדקתני סיפא: ר' **שמעון** אומר אף
אלו כשירין, ואמר ר' **זירא**: ירד רבי שמעון לשיטתו של ר' אלעזר,
דאמר עדי מסירה כרתי - מכלל דתנא קמא סבר לא?! (י,א)
<איכא בינייהו שמות מובהקין!

{והא חזרה, דאורייתא, וקתני?! | אלא כי קתני, מילתא דליתא
בקידושין - מילתא דאיתא בקידושין, לא קתני! {והא חזרה גופה
איתא בקידושין?! <בשליחות בעל כורחה, דבגירושין איתא,
ובקידושין ליתא!

משנה: כל גט שיש עליו עד כותי, פסול, חוץ מגיטי נשים ושחרורי
עבדים. מעשה שהביאו לפני **רבן גמליאל** לכפר עותנאי גט אשה,
והיו עדי עדי כותים, והכשיר

גמרא: מני מתניתין? לא תנא קמא, ולא ר' אלעזר, ולא רבן
שמעון בן גמליאל! דתניא: מצת כותי מותרת, ואדם יוצא בה ידי

מחברת גיטין - א

חובתו בפסח. **רבי אלעזר** אוסר, לפי שאין בקיאיין בדקדוקי מצות. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: כל מצוה שהחזיקו בה כותים, הרבה מדקדקין בה יותר מישראל - גמני? אי תנא קמא, אפילו שאר שטרות נמי! אי רבי אלעזר, אפילו גט אשה נמי לא! ואי רבן שמעון בן גמליאל, אי דאחזוק, אפילו שאר שטרות נמי - אי דלא אחזוק, אפילו גט אשה נמי לא! ~ וכי תימא רבן שמעון בן גמליאל היא, ודאחזוק בהא ולא אחזוק בהא - אי הכי, מאי איריא חד?! אפילו תרי נמי! אלמה אמר **רבי אלעזר**: לא הכשירו בו אלא עד אחד כותי בלבד!?

אלעולם רבי אלעזר, וכגון דחתים ישראל לבסוף, (יב) דאי לאו דכותי חבר הוה, לא מחתים ליה מקמיה! {אי הכי, אפילו שאר שטרות נמי! אלא אמרינן: רווחא שבק למאן דקשיש מיניה! - הכא נמי, רווחא שבק למאן דקשיש מיניה?! <אמר ר' פפא: זאת אומרת: עדי הגט אין חותמין זה בלא זה! #מאי טעמא? > אמר **רב אשי**: גזירה משום "כולכם"#!

גופא: אמר **רבי אלעזר**: לא הכשירו בו אלא עד אחד כותי בלבד - {מאי קמשמע לך? תנינא! "כל גט שיש עליו עד כותי פסול, חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים"?! <אי ממתניתין, הוה אמינא: אפילו תרי נמי, והאי דקתני חד, משום דבשטרות אפילו חד נמי לא - קמשמע לך!>

{ותרי לא?! והא קתני: מעשה, והביאו לפני **רבן גמליאל** לכפר עותנאי גט אשה, והיו עדיו עדי כותים, והכשיר?! <אמר **אביי**: תני "עדו" > <אמר: לעולם תרי, ורבן גמליאל מיפלג פליג, וחסורי מיחסרא, והכי קתני: "ורבן גמליאל מכשיר בשנים. ומעשה נמי שהביאו לפני רבן גמליאל לכפר עותנאי גט אשה, והיו עדיו עדי כותים, והכשיר" >!

משנה: כל השטרות העולים בערכאות של גוים, אף על פי שחותמיהם גוים, כשירים, חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים. ר' **שמעון** אומר: אף אלו כשירין - לא הוזכרו אלא בזמן שנעשו בהדיוט

גמרא: וקא פסיק ותני - לא שנא מכר, לא שנא מתנה?! ~ בשלמא מכר, מכי יהיב זוזי קמייהו הוא דקנה, ושטרא ראייה בעלמא הוא, דאי לא יהיב זוזי קמייהו, לא הוה מרעי נפשייהו וכתבין ליה שטרא - אלא מתנה, במאי קא קני? לאו בהאי שטרא! והאי שטרא, חספא בעלמא הוא?! <אמר **שמואל**: דינא דמלכותא דינא!

מחברת גיטין - א

<<ואי בעית אימא: תני: "חוץ מכגיטי נשים!">

ר' שמעון אומר: אף אלו כשירין - לא הוזכרו אלא בזמן שנעשו בהדיוט -- {והא, לאו בני כריתות נינהו!?!> אמר **רבי זירא**: ירד ר' שמעון לשיטתו של רבי אלעזר, דאמר: עדי מסירה כרתי! {והאמר **ר' אבא**: מודה ר' אלעזר במזויף מתוכו, שפסול?!> אהכא במאי עסקינן? (**יא,א**) בשמות מובהקין! ג'היכי דמי "שמות מובהקין"?> אמר **רב פפא**: כגון "הורמיז" ו"אבודינא", "בר שיבתאי" ו"בר קידרי" ו"באטי" ו"נקים אונא" - אבל שמות שאין מובהקים, מאי? לא! {אי הכי, אדתני סיפא "לא הוזכרו אלא בזמן שנעשו בהדיוט", לפלוג וליתני בדידה: "במה דברים אמורים? בשמות מובהקין - אבל שמות שאין מובהקין, לא!">? אהכי נמי קאמר! "במה דברים אמורים? בשמות מובהקין - אבל בשמות שאין מובהקין, נעשה כמי שנעשו בהדיוט, ופסולין!"> <<ואיבעית, אימא: סיפא אתאן לגיטי ממון, והכי קאמר: לא הוזכרו גיטי ממון, דפסולים, אלא בזמן שנעשו בהדיוט!>

תניא: אמר **ר' אלעזר בר' יוסי**: כך אמר **ר' שמעון** לחכמים בצידן: לא נחלקו ר' עקיבא וחכמים על כל השטרות העולין בערכאות של גוים, שאף על פי שחותמיהן גוים, כשרים, ואפילו גיטי נשים ושחרורי עבדים - לא נחלקו אלא בזמן שנעשו בהדיוט, שר' עקיבא מכשיר, וחכמים פוסלים, חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: אף אלו כשירין במקום שאין ישראל חותמין, אבל במקום שישראל חותמין, לא {מקום שאין ישראל חותמין נמי, ליגזור אטו מקום שישראל חותמין!>? אשמא בשמא מחליף - אתרא באתרא לא מחליף!

רבינא סבר לאכשורי בכנופיאתה דארמאי. אמר ליה **רפרס**: "ערכאות" תנן!

אמר **רבא**: האי שטרא פרסאה דמסריה ניהליה באפי סהדי ישראל, מגבינן ביה מבני חרי {והא, לא ידעי למיקרא!>? אבדידעי! {והא בעינא כתב שאינו יכול לזייף, וליכא!>? אבדאפיצן! {והא בעינא צריך שיחזיר מענינו של שטר בשיטה אחרונה, וליכא!>? אבדמהדר! {אי הכי, ממשעבדי נמי!>? אלת ליה קלא!

בעא מיניה **ריש לקיש** מר' **יוחנן**: (**יא,ב**) ג'עדים החתומין על הגט,

מחברת גיטין - א

ושמותן כשמות גוים, מהו? אמר ליה: לא בא לידינו אלא
"לוקוס" ו"לוס", והכשרנו!

ודוקא "לוקוס" ו"לוס", דלא שכיחי ישראל דמסקי בשמהתייהו,
אבל שמהתא אחריני, דשכיחי ישראל דמסקי בשמהתייהו, לא!
{איתיביה: גיטין הבאים ממדינת הים, ועדים חתומים עליהם, אף
על פי ששמותיהן כשמות גוים, כשירין, מפני שרוב ישראל
שבחוצה לארץ, שמותיהן כשמות גוים!?! >התם כדקתני טעמא:
מפני שרוב ישראל שבחוצה לארץ שמותיהן כשמות גוים! <<ואיכא
דאמרי: כי מתניתא בעא מיניה, ופשט ליה ממתניתא!

משנה: האומר: "תן גט זה לאשתי, ושטר שחרור זה לעבדי", אם
רצה לחזור בשניהן יחזור, דברי ר' מאיר. **וחכמים** אומרים: בגיטי
נשים, אבל לא בשחרורי עבדים, לפי שזכין לאדם שלא בפניו, ואין
חבין לו אלא בפניו. שאם ירצה שלא לזון את עבדו, רשאי - ושלא
לזון את אשתו, אינו רשאי {אמר להם: והרי הוא פוסל את עבדו
מן התרומה, כשם שהוא פוסל את אשתו! אמרו לו: מפני שהוא
קניינו

גמרא: יתיב **רב הונא ורב יצחק בר יוסף** קמיה דר' ירמיה, ויתיב ר'
ירמיה וקא מנמנס. ויתיב **רב הונא** וקאמר: שמע מינה מדרבנן:
התופס לבעל חוב, קנה! אמר ליה **רב יצחק בר יוסף**: וואפילו
במקום שחב לאחרים!?! אמר ליה: אין! - אדהכי, איתער בהו ר'
ירמיה. אמר להו: דרדקי! הכי אמר ר' **יוחנן**: התופס לבעל חוב,
במקום שחב לאחרים, לא קנה - ואם תומר משנתינו - כל האומר
"תנו", כאומר "זכו" דמי!

אמר **רב חסדא**: התופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים, באנו
למחלוקת רבי אליעזר ורבנן, דתנן: מי שליקט את הפאה, ואמר:
"הרי זו לפלוני עני", ר' אליעזר אמר: זכה לו, **וחכמים** אומרים:
יתננו לעני הנמצא ראשון {אמר **אמימר**, ואיתימא **רב פפא**: (יב, א)
דלמא לא היא! עד כאן לא קאמר ר' אליעזר התם, אלא דמיגו
דאי בעי מפקר להו לנכסיה, והוי עני, וחזי ליה - ומיגו דזכי ליה
לנפשיה, זכי לחבריה - אבל הכא, לא! ועד כאן לא קאמרי רבנן
התם אלא דכתיב: (ויקרא כג) "לא תלקט לעני" - לא תלקט לו
לעני - אבל הכא, לא! ור' אליעזר, האי "לא תלקט" מאי עביד
ליה? >מיבעי ליה להזהיר לעני על שלו!

מחברת גיטין - א

שאם ירצה שלא לזון את עבדו, רשאי - ושלא לזון את אשתו, אינו רשאי {אמר להם: והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה, כשם שהוא פוסל את אשתו! אמרו לו: מפני שהוא קניינו -- שמעת מינה: יכול הרב לומר לעבד: "עשה עמי, ואיני זנד!" אהכא במאי עסקינן? דאמר ליה: "צא מעשה ידיך למזונותיך!" {דכוותה גבי אשה, דאמר לה: "צאי מעשה ידיך במזונותיך!" - אשה אמאי לא?! אשה בדלא ספקה! {עבד נמי, בדלא ספיק! אעבדא דנהום כרסיה לא שויא, למריה ולמרתיה? למאי מיתבעי?!

{תא שמע: עבד שגלה לערי מקלט, אין רבו חייב לזונו. ולא עוד, אלא שמעשה ידיו לרבו - שמע מינה: יכול הרב לומר לעבד: "עשה עמי, ואיני זנד!" אהכא במאי עסקינן? דאמר לו: צא מעשה ידיך למזונותיך! {אי הכי, מעשה ידיו אמאי לרבו?! אלהעדפה! {העדפה פשיטא?! כמהו דתימא? כיון דכי לית ליה, לא יהיב ליה, כי אית ליה נמי, לא לישקול מיניה - קמשמע לן! #ומאי שנא לערי מקלט? סלקא דעתך אמינא: (דברים ד) "וחי" - עביד ליה חיותא טפי - קמשמע לן! #

{והא מדקתני סיפא "אבל אשה שגלתה לערי מקלט, בעלה חייב במזונותיה", מכלל דלא אמר לה, דאי אמר לה בעלה, אמאי חייב?! ~ומדסיפא דלא אמר לה, רישא נמי, דלא אמר ליה! אלוכלם דאמר ליה, ואשה, בדלא ספקה! {והא מדקתני סיפא "ואם אמר לה: "צאי מעשה ידיך במזונותיך!" רשאי" - מכלל דרישא דלא אמר לה! אהכי קאמר: ואם מספקת, ואמר לה: "צאי מעשה ידיך במזונותיך", רשאי! {מספקת, מאי למימרא?! כמהו דתימא? (תהלים מה) "כל כבודה בת מלך פנימה" - קמשמע לן!

^ לימא כתנאי: **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: יכול העבד לומר לרבו בשני בצורת: "או פרנסני, או הוציאני לחירות!". **וחכמים** אומרים: הרשות ביד רבו ~מאי? לאו בהא קמיפלגי: דמר סבר יכול, ומר סבר אינו יכול?! אותי סברא: האי "או פרנסני או הוציאני לחירות", "או פרנסני או תן לי מעשה ידי בפרנסתי" מיבעי ליה! אעוד: מאי שנא בשני בצורת?! ~אלא הכא במאי עסקינן? דאמר לו: "צא מעשה ידיך למזונותיך", ובשני בצורת לא ספק - רבן שמעון בן גמליאל סבר: "או פרנסני, או הוציאני לחירות", כי היכי דחזו לי אינשי ומרחמין עלי - ורבנן סברי: מאן דמרחם אבני חרי, אעבד נמי רחומי מרחם!

{תא שמע: דאמר **רב**: המקדיש ידי עבדו, אותו העבד לוה ואוכל, ועושה ופורע - שמע מינה: יכול הרב לומר לעבד: "עשה עמי ואיני

מחברת גיטין - א

זנד!" אהכא במאי עסקינן? במעלה לו מזונו! {אי הכי, למאי (יב,ב) לוח ואוכל?!} כלהעדפה! {ולימא ליה הקדש: עד השתא, סגי לך בלא העדפה, והשתא נמי, תיסגי לך בלא העדפה! אהקדש גופיה ניחא ליה, כי היכי דלשבח עבדיה!

{עושה ופורע?!} - קמא קמא קדיש ליה! כבפחות פחות משה פרוטה!

~הכי נמי מסתברא, דאמר רב: המקדיש ידי עבדו, אותו העבד עושה ואוכל, דאי לא עבדא, מאן פלח ליה?! - אי אמרת בשלמא, הך במעלה - ואינו יכול - והא בשאינו מעלה - שפיר! אלא אי אמרת: הך בשאינו מעלה - ויכול - ; "דאי לא עבדא, מאן פלח ליה?!?! - מאן דבעי ניפלחיה! - אלא לאו שמע מינה: אינו יכול - שמע מינה!

{תא שמע: דאמר ר' יוחנן: הקוטע יד עבדו של חברו, נותן שבתו ורפואתו לרבו, ואותו העבד ניזון מן הצדקה - שמע מינה: יכול הרב לומר לעבד "עשה עמי ואיני זנד!" אהכא במאי עסקינן? במעלה לו מזונות! {אי הכי, אמאי ניזון מן הצדקה?!} כלהעדפה! {אי הכי, "ניזון" - "מתפרנס" מיבעי ליה! אלא לאו שמע מינה: יכול - שמע מינה!

אמר מר: נותן שבתו ורפואתו לרבו - {שבתו, פשיטא?!} כרפואתו איצטריכא ליה! {רפואתו דידיה היא, דבעי איתסויי ביה?!} כלא! צריכא דאמדות לחמשא יומי, ועבדו ליה סמא חריפא, ואתסי בתלתא יומי - מהו דתימא? צערא דידיה הוא - קמשמע לן!

תניא: אמר ר' אלעזר: אמרנו לו למאיר: והלא זכות הוא לעבד שיוצא מתחת ידי רבו לחירות?! אמר לנו: חוב הוא לו! שאם היה עבד כהן, פוסלו מן התרומה! אמרנו לו: והלא, מה אם ירצה שלא לזונו ושלא לפרנסו, רשאי! אמר לנו: ומה, אילו עבד כהן שברת, ואשת כהן שמרדה על בעלה, הלא אוכלין בתרומה, וזה אינו אוכל! - אבל אשה, חוב הוא לה, שכן פסלה מן התרומה, ומפסידה מן המזונות!

גמאי קאמרו ליה, ומאי קא מהדר להו? אהכי קאמר להו: השבתוני על המזונות - מה תשיבוני על התרומה?! ~וכי תימרו: אי בעי, זריק ליה גיטא ופסיל ליה - שביק ליה, ועריק ואזיל לעלמא (יג,א) - ומה, אילו עבד כהן שברת, ואשת כהן שמרדה על בעלה, הלא אוכלים בתרומה - וזה אינו אוכל!

מחברת גיטין - א

שפיר קאמר להו! <אמר **רבא**: היינו דקא מהדרי ליה במתניתין:
מפני שהוא קנינו - דאי בעי, שקיל ארבעה זוזי מישראל, ופסיל
ליה כל היכא דאיתיה!

{ולרבי מאיר: תינח עבד כהן - עבד ישראל, מאי איכא למימר?
<אמר **רבי שמואל בר רב יצחק**: מפני שמפסידו משפחה כנענית!
{אדרבה! הרי הוא מתירו בבת חורין! <עבדא, בהפקירא ניחא
ליה! - זילא ליה, שכיחא ליה, פריצה ליה!

משנה: האומר: "תנו גט זה לאשתי", "שטר שחרור זה לעבדי",
ומת, לא יתנו לאחר מיתה; "תנו מנה לאיש פלוני" ומת, יתנו
לאחר מיתה

גמרא: אמר **רב יצחק בר שמואל בר מרתא** משמיה **דרב**: והוא
שצבורין ומונחין בקרן זוית

במאי עסקינן? ^ אילימא בבריא, כי צבורין מאי הוי?! הא לא
משד! ^ ואלא בשכיב מרע?! מאי איריא צבורין?! כי אין צבורין
נמי! דהא קיימא לן דדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורין דמו!
<אמר **ר' זביד**: לעולם בבריא, וכדרב הונא אמר רב, דאמר **רב**
הונא אמר **רב**: "מנה לי בידך! תנהו לו לפלוני!" - במעמד שלשתן,
קנה! <<**רב פפא** אמר: לעולם בשכיב מרע, וכאידך דרב, דאמר
רב: שכיב מרע שאמר "תנו מנה לפלוני מנכסי!", "מנה זה" -
נותנין; "מנה" סתם - אין נותנין - חיישינן שמא מנה קבור קאמר
#והלכתא: לקבורה לא חיישינן#

{רב פפא, מאי טעמא לא אמר כרב זביד? (**יג,ב**) <קסבר רב פפא:
כי אמר רב, לא שנא במלוה, ולא שנא בפקדון! {רב זביד, מאי
טעמא לא אמר כרב פפא? <לא מיתוקמא מתניתין בשכיב מרע
&ממאי? <מדקתני: האומר: "תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה
לעבדי" ומת, לא יתנו לאחר מיתה ~טעמא דמת - הא מחיים,
נותנין! טעמא דאמר "תנו" - הא לא אמר "תנו", אין נותנין! -
ושכיב מרע, אף על גב דלא אמר "תנו", נותנין, דתנן: בראשונה
היו אומרים: היוצא בקולר ואמר: "כתבו גט לאשתי", הרי אלו
יכתבו ויתנו. חזרו לומר: אף המפרש והיוצא בשיירא. **רבי שמעון**
שזורי אומר: אף המסוכן! {מתקיף לה **רב אשי**: ומאן נימא לן
דמתניתין רבי שמעון שזורי היא?! דלמא רבנן היא!

גופא: אמר **רב הונא** אמר **רב**: "מנה לי בידך! תנהו לו לפלוני!" -
במעמד שלשתן, קנה - אמר **רבא**: מסתברא מילתיה דרב בפקדון,

אבל במלוה, לא! - והאלקים! אמר רב אפילו במלוה!

אתמר נמי: אמר **שמואל** משמיה **דלוי**: "מלוה לי בידך! תנהו לו לפלוני!" - במעמד שלשתן, קנה - וטעמא מאי? אמר **אמימר**: נעשה כאומר לו בשעת מתן מעות: "שעבדנא לך לדידך ולכל דאתו מחמתך!" {אמר ליה **רב אשי לאמימר**: אלא מעתה, הקנה לנולדים דלא הוו בשעת מתן מעות, הכי נמי דלא קנו! דאפילו לר' מאיר, דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, הני מילי לדבר שישנו בעולם, אבל לדבר שאינו בעולם, לא! | אלא אמר ר' **אשי**: (**יד,א**) בההיא הנאה דקא משתניא ליה בין מלוה ישנה למלוה חדשה, גמר ומשעביד נפשיה! {אמר ליה **הונא מר בריה דרב נחמיה לרב אשי**: אלא מעתה, כגון הני דבי בר אלישיב, דכפתי ושקלי לאלתר, הכי נמי דלא קנו! ~ וכי תימא הכי נמי - אם כן, נתת דבריך לשיעורין?! | אלא אמר **מר זוטרא**: הני תלת מילי, שוינהו רבנן כהלכתא בלא טעמא: חדא הא; ואידך, דאמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: הכותב כל נכסיו לאשתו, לא עשאה אלא אפיטרופיא; ואידך, דאמר **רב חנניא**: המשיא אשה לבנו גדול בבית, קנאו

{אמר ליה **רב לרב אחא ברדלא**: "קבא דמוריקא אית לי גבך. יהביה לפלוני! - באפיה קאמינא לך, דלא הדרנא בי!" - מכלל דאי בעי הדר ביה, מצי הדר ביה?! אהכי קאמר: "דברים הללו לא ניתנו לחזרה!" {הא אמר רב חדא זימנא! דאמר **רב הונא** אמר **רב**: "מנה לי בידך. תנהו לו לפלוני!" - במעמד שלשתן, קנה?! אאי מההיא, הוה אמינא: הני מילי מתנה מרובה, אבל מתנה מועטת, לא ליבעי בפניו - קמשמע לן!

הנהו גינאי דעביד חושבנא בהדי הדדי. פש חמש איסתרי זוזי גבי חד מנייהו. אמרי ליה: "יהבינהו ניהליה למרי ארעא!" באפי מרי ארעא, וקנה מיניה - לסוף, אזל עבד חושבנא בין דיליה לנפשיה. לא פש גביה ולא מידי. אתא לקמיה **דרב נחמן**. אמר ליה: מאי איעביד לך?! חדא, דאמר רב הונא אמר רב, ועוד, הא קנו מינדך! {אמר ליה **רבא**: אטו האי, מי קאמר "לא יהבינא"?! "דליכא גבאי" קאמר! אמר ליה: אם כן, קנין בטעות הוא, וכל קנין בטעות חוזר!

איתמר: "הולך מנה לפלוני, שאני חייב לו!" - אמר **רב**: חייב באחריותו. ואם בא לחזור, אינו חוזר. ו**שמואל** אמר: מתוך שחייב

מחברת גיטין - א

באחריותו, אם בא לחזור, חוזר!

^ לימא בהא קמיפלגי: דמר סבר: "הולך" כ"זכי" דמי, ומר סבר: "הולך" לאו כ"זכי" דמי! אלא! דכולי עלמא "הולך" כ"זכי" דמי, והכא בהא קמיפלגי: מר סבר לא אמרינן "מיגו", ומר סבר אמרינן "מיגו"!

תניא כוותיה דרב: "הולך מנה לפלוני, שאני חייב לו!", "תן מנה לפלוני, שאני חייב לו!", "הולך מנה לפלוני, פקדון שיש לו בידי!", "תן מנה לפלוני, פקדון שיש לו בידי!" - חייב באחריותו, ואם בא לחזור, אינו חוזר; פקדון?! לימא ליה: "אין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר!?!". אמר ר' זירא: כשהוחזק כפרן!

רב ששת הוה ליה אשרתא דסרבלי במחוזא. אמר ליה **לרב יוסף בר חמא**: "בהדי דאתית, אייתינהו ניהלי!" אזל, יהבינהו ליה. אמרי ליה: "ניקני מינד?" אמר להו: "אין!" - לסוף, אישתמיט להו. כי אתא לגביה, אמר ליה: שפיר עבדת, דלא שוית נפשך (משלי כב) "עבד לוה לאיש מלוה!"

לישנא אחרינא: "שפיר עבדת! "עבד לוה לאיש מלוה!"

ר' אחי בר' יאשיה הוה ליה איספקא דכספא בנהרדעא. (ידב) אמר להו **לר' דוסתאי בר ר' ינאי ולר' יוסי בר כיפר**: "בהדי דאתיתו, אתיוה ניהלי!" אזול, יהביה ניהליה. אמרי להו: "נקני מיניכו!" אמרי להו: "לא!" אמרי להו: "אהדרה ניהלן!" ר' דוסתאי ברבי ינאי אמר להו: "אין!". ר' יוסי בר כיפר אמר להו: "לא!". הו קא מצערו ליה. אמרי ליה: "חזי מר, היכי קא עביד!" אמר להו: "טב רמו ליה!". כי אתו לגביה, אמר ליה: "חזי מר! לא מיסתייה דלא סייען, אלא אמר להו נמי: "טב רמו ליה!" אמר ליה: "אמאי תיעבד הכי?" אמר ליה: "אותן בני אדם, הן אמה וכובען אמה, ומדברין מחצייהן, ושמותיהן מבוהלין - "ארדא" ו"ארטא" ו"פילי בריש". אומרין: "כפותו!" - כופתין! אומרין: "הרוגו!" - הורגין! - אילו הרגו את דוסתאי, מי נתן לינאי אבא בר כמותי?! אמר ליה: "בני אדם הללו, קרובים למלכות הן?" אמר ליה: "הן!". "יש להן סוסים ופרדים שרצים אחריהן?". אמר ליה: "הן!". אמר ליה: "אי הכי, שפיר עבדת!"

"הולך מנה לפלוני", והלך ובקשו, ולא מצאו - תני חדא: יחזרו למשלח, ותניא אידך: ליורשי מי שנשתלחו לו

אלימא בהא קמיפלגי: דמר סבר "הולך" כ"זכי", ומר סבר "הולך"

לאו כ"זכי"

<<אמר ר' אבא בר ממל: דכולי עלמא "הולך" לאו כ"זכי", ולא קשיא - הא בבריא, הא בשכיב מרע!

<<רב זביד אמר: הא והא בשכיב מרע - הא דאיתיה למקבל בשעת מתן מעות, הא דליתיה למקבל בשעת מתן מעות!

<<<רב פפא אמר: הא והא בבריא, הא דמית מקבל בחיי נותן, הא דמית נותן בחיי מקבל!

^ לימא: "הולך" כ"זכי" תנאי היא, דתניא: "הולך מנה לפלוני", והלך ובקשו ולא מצאו, יחזרו למשלח - מת משלח, ר' נתן ור' יעקב אמרו: יחזרו ליורשי משלח. ויש אומרים: ליורשי מי שנשתלחו לו. ר' יהודה הנשיא אמר משום ר' יעקב שאמר משום ר' מאיר: מצוה לקיים דברי המת. וחכמים אומרים: יחלוקו. וכאן אמרו: כל מה שירצה שליח, יעשה. אמר ר' שמעון הנשיא: על ידי היה מעשה, ואמרו: יחזרו ליורשי משלח

~מאי? לאו בהא קמיפלגי, דתנא קמא סבר: "הולך" לאו כ"זכי"; ור' נתן ור' יעקב נמי, "הולך" לאו כ"זכי", ואף על גב דמית, לא אמרינן "מצוה לקיים דברי המת"; ויש אומרים: "הולך" כ"זכי"; ר' יהודה הנשיא אמר משום ר' יעקב שאמר משום ר' מאיר: "הולך" לאו כ"זכי" - מיהו, היכא דמית, אמרינן: "מצוה לקיים דברי המת"; וחכמים אומרים: יחלוקו - מספקא להו; וכאן אמרו: שודא עדיף; ורבי שמעון הנשיא, מעשה אתא לאשמועין

<לא! בבריא, דכולי עלמא לא פליגי. והכא במאי עסקינן? בשכיב מרע! ובפלוגתא דר' אלעזר³ ורבנן קמיפלגי, דתנן: המחלק נכסיו על פיו, ר' אלעזר אומר: אחד בריא ואחד מסוכן, נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה, ושאיין להן אחריות, אין נקנין אלא במשיכה. וחכמים אומרים: אלו ואלו נקנין באמירה. אמרו לו: מעשה באמן של בני רוכל, שהיתה חולה, ואמרה: "תינתן (טו,א) כבינתי לבתי", והיא בשנים עשר מנה. ומתה, וקיימו חכמים את דבריה. אמר להם: בני רוכל, תקברם אמם!

~תנא קמא כר' אלעזר; ור' נתן ור' יעקב נמי כר' אלעזר - אף על גב דמית, לא אמרינן מצוה לקיים דברי המת; ויש אומרים כרבנן; ור' יהודה הנשיא שאמר משום ר' מאיר, כר' אלעזר - מיהו, היכא

3 כך הגרסת לפננו בכל הסוגיה, וכן במסכת ב"ב קנ"ו, אבל הגרסה במשניות ב"ב טז: "אלעזר", וכן רבנו גרשון על ב"ב קנ"ו, וקשה להכריע

מחברת גיטין - א

דמית, אמרינן: מצוה לקיים דברי המת; וחכמים אומרים: יחלוקו - מספקא להו; וכאן אמרו: שודא עדיף; ור' שמעון הנשיא, מעשה אתא לאשמועינן

אבעיא להו: ר' שמעון הנשיא, נשיא הוא, או משמיה דנשיא קאמר? אתא שמע: דאמר **רב יוסף**: הלכה כר' שמעון הנשיא וועדיין תיבעי לך: נשיא הוא או דקאמר משמיה דנשיא? - תיקו!

גופא: אמר **רב יוסף**: הלכה כר' שמעון הנשיא - וזה קיימא לן: דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו! **רב יוסף** מוקי לה בבריא וזה "ליורשי משלח" קאמר, וקיימא לן: מצוה לקיים דברי המת! אתני: "יחזרו למשלח"